

Административно териториално право

Административно-правно
регулиране на въздушната
територия

Същност на административното териториално право

Територията е вторият конститутивен елемент на държавата след народа, хората. Конституцията на Република България (КРБ) използва термина „територията на страната“ (чл. 84, т. 11), с който се „означава държавната територия на Република България, т. е. онази част от земното пространство, върху която се разпростира суверенитетът на българската държава“. В Тълкувателно решение № 6 от 1994 г. Конституционният съд (КС) на Република България определя наличието на различни части на държавната територия: „сухопътна, водна, въздушна, подземна, както и приравнени към държавната територия обекти. [...] Най-напред това е сухопътната част от държавната територия – материкова и островна. Що се отнася до водната част от нея, това са вътрешните национални (неморски) води и вътрешните морски води. Териториалното море е безспорно част от българската държавна територия, но за него съществува право на мирно преминаване на кораби на всички държави в съответствие с изискванията на националния закон и международното право. Въздушната част от територията на страната се състои от въздушното пространство над нейната сухопътна територия и над нейните вътрешни и териториални води. [...] Към държавната територия спада още подземната част от територията (недрата под сухопътната и под водната територия)“.

Тълкувателно решение № 6 от 12.7.1994 г. по к. д. № 6 от 1994 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 59 от 22.7.1994 г.

Същност на административното териториално право

От това следва, че КРБ разглежда държавната територия в цитираните няколко измерения:

- - сухопътна част;
- - водна част;
- - подземна част;
- - въздушна част.

Същност на административното териториално право

Административното териториално право е съвкупност от административно-правни норми, които уреждат еднородни и социално-значими обществени отношения при използването и защитата на сухопътната, водната, подземната и въздушната част от територията на Република България, в качеството ѝ на природен ресурс и обект на собственост, с цел осигуряване на устойчивото развитие на държавата и оптималното съчетаване на интересите на гражданите и обществото.

Систематизация на административното териториално право

Системата на административното териториално право е научно обоснована последователност на подреждане на административно-правните институти и норми относно територията на страната в зависимост от тяхната значимост, роля и съдържание поради естеството на регулираните социални отношения. Тя е определена от Конституцията на Република България и административното законодателство.

Административно-правно регулиране на въздушната територия

Правната уредба на *въздушната част от територията* на страната е уредена в чл. 18, ал. 3 от КРБ: „Държавата осъществява суверенни права върху радиочестотния спектър и позициите на геостационарната орбита, определени за Република България с международни споразумения“.

Относно последните две проявления на държавната територия (подземна и въздушна) КС се произнася по следния начин за ролята на държавата при нейното урвление: „В чл. 18, ал. 2 от Конституцията се използва понятието „суверенни права“ на държавата върху континенталния шелф и изключителната икономическа зона за проучване, разработване, използване, опазване и стопанисване на биологичните, минералните и енергийните ресурси на тези морски пространства. Държавата упражнява описаните в тази конституционна разпоредба права не като титуляр на правото на собственост върху вещи (материални обекти), а като субект (носител) на суверенна власт спрямо континенталния шелф и в изключителната икономическа зона. В този смисъл е Решението по к. д. № 26 от 1995 г.

Суверенните права на държавата по чл. 18, ал. 2 от Конституцията са както върху обекти – биологичните, минералните и енергийните ресурси на посочените морски пространства, така и за дейности – проучване, разработване и опазване на същите ресурси.

Административно-правно регулиране на въздушната територия

Според ал. 3 на чл. 18 от Конституцията държавата осъществява суверенни права върху радиочестотния спектър и позициите на геостационарната орбита, определени за Република България с международни спазумения.

Конституционният съд преутвърждава становището си, изразено в Решението по к. д. № 26 от 1995 г., че държавата упражнява правата си по ал. 3 на чл. 18 от Конституцията не като титуляр на правото на собственост, а като субект (носител) на суверенна власт.

Радиочестотният спектър и позициите на геостационарната орбита са специфични обекти, общочовешко достояние, и ползването им от отделните държави се разпределя и осъществява посредством международни спазумения. Собственост върху тях не съществува в полза на никоя държава. Затова ползването им следва да бъде международно разпределено между държавите.

Определеният за Република България с международни спазумения радиочестотен спектър се разпределя за граждански нужди, за нуждите на отбраната и сигурността. Радиочестотният спектър за граждански нужди държавата предоставя на физически и юридически лица.

Посредством предоставения радиочестотен спектър могат да се осъществяват различни по вид дейности, свързани с предаване на информация, като телевизионно и радиоразпръскване, препредаване на телефонни канали чрез радиорелейни мрежи, осъществяване на мобилни телефонни и пейджинг услуги и др. Разрешения за осъществяването им предоставя държавата, защото тя разполага със суверенни права спрямо тях“.

Решение № 18 от 30.6.1998 г. по к. д. № 17 от 1998 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 77 от 7.7.1998 г.

Нормативна уредба на административноправното регулиране на въздушната територия

- Закон за гражданското въздухоплаване
- Наредба за контрол над въздухоплаването във въздушното пространство на Република България при охрана на въздушното пространство на Република България
- Инструкция № 24 от 27.09.2013 г. за работа на Центъра за планиране и разпределение на въздушното пространство на Република България
- Закон за електронните съобщения

Контролни и надзорни органи в областта на административноправното регулиране на въздушната територия

- Главният директор на Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" или определено от него лице.
- Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията или оправомощено от него длъжностно лице.